

ALS GOD KOMT

Lezen:

Habakuk 3:1-9

Inleiding

Habakuk 3 is een gebedslied. De profeet heeft eerder zijn vragen en worstelingen uitgesproken. Hij weet dat God het geweld en de ongerechtigheid ziet, maar hij heeft ook gehoord dat de HEERE een oordeel zal brengen. Dat maakt hem niet rustig in oppervlakkige zin. Hij vreest. Tegelijk vlucht hij met zijn vrees naar God toe.

In dit gedeelte kijkt Habakuk terug op de komst van God in majesteit en macht. Hij beschrijft dat niet als een gewone gebeurtenis die men rustig kan waarnemen. De taal is groot, indrukwekkend en soms moeilijk. Bergen beven, volken worden verstrooid, rivieren splijten en de aarde siddert. Zo maakt de profeet duidelijk Wie God is: de Heilige, Die boven de schepping staat en haar volkomen beheerst.

Dit gedeelte helpt ons om opnieuw te leren kijken naar God. Wij kunnen gemakkelijk groot denken over mensen, gebeurtenissen, dreigingen en omstandigheden. Habakuk leert ons echter om alles te zien in het licht van Gods heerlijkheid. Wie God werkelijk leert kennen, wordt niet achteloos, maar ook niet moedeloos. Hij leert vrezen én hopen.

Bijbelstudie

Het hoofdstuk begint met de aanduiding: “Een gebed van Hábakuk, den profeet, op Sjigjónôth.” Het is dus geen losse verzameling gedachten, maar een gebed dat bedoeld is om zingend of plechtig uitgesproken te worden. Het woord Sjigjónôth wijst waarschijnlijk op een bijzondere muzikale vorm. De precieze betekenis is niet zeker, maar duidelijk is wel dat Habakuk zijn geloof en worsteling voor God brengt in een vorm die de gemeente kan meedragen.

In vers 2 klinkt meteen de spanning. Habakuk heeft Gods rede gehoord en heeft gevreesd. Het spreken van God is niet vrijblijvend. Wanneer God bekendmaakt wat Hij gaat doen, beseft de profeet hoe ernstig de situatie is. Gods heiligheid en oordeel roepen ontzag op. Toch zegt Habakuk niet: laat God maar ver weg blijven. Hij bidt: “Uw werk, o HEERE! behoud dat in het leven.” Hij vraagt of God Zijn werk wil voortzetten en zichtbaar wil maken, ook “in het midden der jaren”. In een tijd waarin Gods handelen misschien verborgen lijkt, vraagt hij om een nieuwe openbaring van Zijn macht.

Daarbij bidt hij: “In den toorn gedenk des ontfermens.” Dat is het hart van het gebed. Habakuk ontkent Gods toorn niet. Hij vraagt ook niet of God Zijn recht maar moet opgeven. Wel smeekt hij dat Gods ontferming niet vergeten zal worden wanneer het oordeel komt. Dat is een belangrijk gebed voor ieder die Gods heiligheid serieus neemt. Wij kunnen niet pleiten op onze eigen goedheid. Onze hoop ligt in Gods barmhartigheid, juist wanneer wij onder Zijn oordeel moeten buigen.

Vanaf vers 3 beschrijft Habakuk de komst van God. Hij noemt Theman en de berg Paran. Dat zijn gebieden die herinneren aan Gods verschijning en leiding in het verleden. De profeet ziet de HEERE als de God Die niet afwezig is, maar komt. Hij komt als de Heilige. Zijn heerlijkheid bedekt de hemelen en de aarde is vol van Zijn lof. Gods komst blijft dus niet beperkt tot een verborgen hoek van de werkelijkheid. Zijn majesteit heeft kosmische betekenis. Heel de schepping wordt als het ware een ruimte waarin Zijn eer zichtbaar wordt.

Vers 4 gebruikt het beeld van licht en stralen. Er is een glans als van licht; tegelijk wordt gezegd dat er “hoornen” aan Zijn hand zijn. In de taal van de Bijbel kunnen zulke hoornen wijzen op stralen of op kracht. De gedachte is niet dat God lichamelijk wordt afgebeeld zoals een mens, maar dat Zijn macht uit Hem uitgaat. Toch blijft die kracht ook verborgen. “Aldaar was Zijn sterkte verborgen.” Dat is een opmerkelijke combinatie. Gods heerlijkheid is zichtbaar, maar Zijn kracht is niet volledig te doorgronden. Hij laat genoeg van Zich zien om Hem te aanbidden, maar Hij blijft groter dan ons begrip.

Voor Gods aangezicht gaan pestilentie en vurige kool. Dat zijn tekenen van oordeel en verwoesting. Waar God komt, kan niemand doen alsof er niets aan de hand is. Zijn komst brengt een scheiding teweeg: hoogmoed en vijandschap kunnen niet standhouden. De beelden zijn ernstig. Ze herinneren ons eraan dat Gods liefde niet losgemaakt kan worden van Zijn heiligheid. De HEERE is geen macht die wij naar onze hand kunnen zetten. Hij is de levende God, voor Wie de mens rekenschap verschuldigd is.

In vers 6 staat dat God het land meet. Dat beeld laat zien dat de aarde onder Zijn gezag staat. Hij overziet alles. Hij ziet de volken en maakt hen los, dat wil zeggen: Hij brengt hen in beweging, ontregelt hen of doet hen uiteengaan. De vaste bergen worden verstrooid en de heuvelen van de eeuwigheid buigen zich. Wat voor mensen onveranderlijk lijkt, is voor God niet onaantastbaar. Bergen staan in de Bijbel vaak voor kracht en vastheid, maar zelfs de oudste en sterkste dingen moeten zich voor Hem buigen.

De slotzin van vers 6 zegt: “De gangen der eeuw zijn Zijne.” De betekenis daarvan is niet helemaal eenvoudig, maar de hoofdgedachte is helder: God beheerst de wegen en loop van de geschiedenis. Geen tijdperk, volk of ontwikkeling valt buiten Zijn bestuur. Voor ons kan de geschiedenis onoverzichtelijk zijn. Wij zien slechts een klein gedeelte en begrijpen vaak niet waarom gebeurtenissen zo verlopen. Habakuk belijdt echter dat Gods wegen eeuwig en betrouwbaar zijn, ook wanneer Hij voor ons verborgen handelt.

In vers 7 noemt de profeet de tenten van Kusan en de gordijnen van Midian. Volken worden

voorgesteld in hun woonplaatsen, maar zij zijn niet rustig. De tenten verkeren onder de ijdelheid, en de gordijnen schudden. Het beeld spreekt van angst en onzekerheid. Wanneer God opstaat, worden niet alleen natuurkrachten bewogen; ook menselijke samenlevingen worden geraakt. Geen machtige natie en geen gevestigd volk kan zich veilig wanen tegenover de HEERE.

Dan volgen in vers 8 drie indringende

Gespreksvragen

Was Gods toorn gericht tegen de rivieren of tegen de zee? Het antwoord ligt in de vraag besloten: nee, het ging niet om wateren als zodanig. De rivieren en de zee zijn middelen in Gods hand. Het gaat om Zijn optreden tegen de machten die zich tegen Hem verzetten. Habakuk ziet de HEERE als een Koning Die op paarden rijdt en met wagens komt. “Uw wagens waren heil”: Zijn komst betekent redding voor hen die op Hem vertrouwen, maar oordeel voor Zijn tegenstanders.

Vers 9 spreekt over de boog die ontbloot wordt en over eden die aan de stammen zijn gedaan. De boog is gereed voor de strijd; Gods optreden is niet onzeker of halfslachtig. Hij handelt naar Zijn woord en naar Zijn beloften. De precieze uitleg van de laatste zinnen is moeilijk, maar de kern is duidelijk: God doet wat Hij heeft toegezegd. Zijn handelen in de geschiedenis staat niet los van Zijn gesproken woord. Wanneer Hij de rivieren van de aarde klooft, toont Hij dat zelfs de grootste hindernissen voor Hem wijken.

Zo vormt dit gedeelte een oefening in geloof. Habakuk kijkt niet alleen naar zijn angst, maar naar de God Die komt. Hij ziet oordeel, maar bidt om ontferming. Hij ziet beweging en dreiging, maar belijdt dat Gods wegen eeuwig zijn. Voor ons betekent dat niet dat alle vragen onmiddellijk verdwijnen. Wel worden onze vragen in een ander licht geplaatst. Wij mogen onze vrees eerlijk voor God brengen, maar wij moeten Hem niet kleiner maken dan Hij is.

De boodschap voor ons is daarom ernstig en troostvol. Ernstig, omdat de HEERE heilig is en Zijn komst alles aan het licht brengt. Troostvol, omdat Zijn macht niet chaotisch of willekeurig is. Hij handelt naar Zijn woord, bestuurt de geschiedenis en vergeet Zijn ontferming niet. Een gelovig gebed kan daarom beide bevatten: “Ik heb gevreesd” en “gedenk des ontfermens.” Wie zo bidt, kijkt niet langer alleen naar de storm, maar naar de God Die boven de storm staat.

VRAGEN:

1. Wat leert de aanduiding “een gebed” ons over de manier waarop Habakuk met zijn angst en vragen omgaat?
2. Waarom is het belangrijk dat Habakuk Gods toorn en Gods ontferming samen noemt?
3. Wat wordt duidelijk gemaakt door de beelden van licht, stralen en verborgen sterkte?
4. Wat betekenen de bewegende bergen en buigende heuvels voor ons beeld van Gods macht?
5. Waarom gebruikt Habakuk beelden van bevende volken en schuddende tenten?

6. Wat leert de vraag over de rivieren en de zee ons over de oorzaak van Gods handelen?
7. Welke betekenis heeft het dat God handelt naar eden en naar het woord?
8. Waarin kan dit gedeelte u helpen wanneer Gods handelen moeilijk te begrijpen is?